

Strecha trochu inak – zelená

Trendom pri obnove budov je vytvárať zeleň všade a využívať v maximálnej miere jej pozitívne vlastnosti. Jednou z možností kam zeleň umiestniť je strecha. Tento trend je v zahraničí využívaný v oveľa väčšej miere, vznikajú zelené vertikálne steny, zeleň v interiéroch, zeleň na terasách, zelené strechy. Našťastie už aj u nás sa začína „zelenieť“ na lepšie časy.

Zeleň je dôležitým, nepostrádateľným ekologickým prvkom. Súčasne je prvkom, ktorý priamo zasahuje do estetického a architektonického ponímania priestoru okolo nás. Zeleň ako súčasť povrchu striech budov rovnako plní tieto funkcie a navyše plní aj úlohu zadržiavania vody

(zadržiava 1/3 až 1/2 množstva atmosférických zrážok), tým odbremenuje kanalizačnú sieť, zlepšuje mikroklimu a kvalitu ovzdušia zadržiavaním prachu a oxidu uhličitého v urbanizovanom prostredí. Zeleň má tepelno-izolačnú a akumuláciu funkciu, tým znižuje prehrievanie budov a chráni inte-

riér pred náhlymi teplotnými výkyvmi, chráni tepelnú izoláciu a hydroizoláciu strechy pred vonkajšími vplyvmi počasia a predlžuje jej životnosť, tlmi hluk v mestskej zástavbe, obmedzuje vznik a šírenie požiaru, z ekologického hľadiska umožňuje život a adaptáciu drobných živočíchov a rastlín v mest-

Požadovaný efekt záhrady na streche mal byť podľa klientov atraktívny, funkčne využiteľný, esteticky zaujímavý a nenáročný na údržbu.

skom prostredí. Dáva ďalšie možnosti ako stvárniť doteraz málo využívaný priestor striech a ponúka príležitosti na vytvorenie zelených oáz aj v silne urbanizovanom mestskom prostredí.

Aké typy strešných záhrad existujú?

Strešné záhrady sa podľa hrúbky substrátu rozdeľujú na extenzívne a intenzívne. Pôdny profil pri **extenzívnej strešnej záhrade** má hrúbku 6 až 20 cm. Má malú stavebnú a vegetačnú výšku, maximálna plošná hmotnosť vegetačnej vrstvy aj so substrátom sa pohybuje v intervale 80 až 240 kg na m². Ide o strechu s minimálnou údržbou, kde skladba

zelene je navrhovaná tak, aby bez väčších problémov odolávala extrémnym podmienkam na streche bez potreby zavlažovania. Najčastejšie sa realizujú z estetických ako aj z ekologických dôvodov. Prevažne nie sú pochôdzne.

Intenzívna strešná záhrada má pôdny profil v hrúbke 20 cm a viac, a tým je hmotnosť vegetačnej vrstvy so substrátom od 240kg na m² a viac. Tento typ strechy pri návrhu zelene dovoľuje širší výber rastlín, umožňuje pohyb po streche, avšak vyžaduje pravidelnú údržbu a spoľahlivý závlahový systém. Je ďalším miestom pre spoločenský život jej obyvateľov.

Pre predstavu si priblížime strešnú záhradu, riešenú ako intenzívnu strešnú záhradu s prihliadnutím na možnosti stavby, kde, ako už bolo spomenuté, je limitujúcim faktorom statika, nosnosť strechy. V projekte ktorý vám predstavím na ďalších riadkoch išlo o strechu s maximálnym zaťažením do 150 kg na m². Táto skutočnosť ma ako architekta ovplyvnila už pri návrhu.

Vánok z japonska

Záhradou, ktorú vám priblížim, je záhrada na šiestom poschodí bytového domu, v tichej lokalite hlavného mesta s výhľadom na mesto a jeho okolie, pričom obytná budova je umiestnená v lesnom poraste, čo mi nahralo do karát už pri plánovaní terasy. Realizácia strešnej záhrady bola v roku 2008, ale samotná komunikácia s klientom prebiehala už počas hrubej stavby obytného domu. Ide o príklad ideálneho postupu, kedy architekt mohol zasiahnuť svojou predstavou budúcej záhrady ešte do samotnej stavby, a tak prispôsobiť stavebnú pripravenosť jeho návrhu.

Strecha je rozdelená na dve terasy, pričom menšia terasa o výmere 34 m² má južnú expozíciu, s výhľadom na mesto. Je predĺženým priestorom bytu. Východ na terasu je z obývacej miestnosti, deliaci stena je tvorená veľkoplošným oknom s nízkym parapetom. Hlavnou úlohou terasy je pobyt rodiny pri jedálnenskom stole v čase rodinného poko-

ja a využiť tak príjemný priestor vonku pod holým nebom ako alternatívu klasického stolovania v jedálni bytu. Kompozične je terasa členená na už spomínanú funkciu so stolovaním v otvorenom priestore na drevenej palubovke. Na ploche pred okenným rámom je navrhnutá zeleň, pozostávajúca z nízkeho, zvlneného machového porastu, ktorý pomyselne cez mierny svah po hranicu parapetu, prechádza do obytného priestoru bytu. Autenticitu záhrady v japonskom štýle dotvárajú solitérne kamene a tvarované bonsaje. Zeleň je križovaná mostíkom, ktorý prepája samostatnú funkčnú plochu v rohu terasy, ktorá dočasne slúži ako hracia plocha pre deti s umiestneným stolíkom a pieskoviskom. Do budúcnosti je to priestor vyčlenený pre kreslo na slnenie. Úzkou spojovacou chodbou sa dostávame na väčšiu z dvoch terás o výmere takmer 80 m². Terasa s juhozápadnou expozíciou je priestor plne nahrádzajúci klasickú okrasnú záhradu pri rodinnom dome.

Architekt tu spojil všetky požiadavky majiteľov:

- otvorená trávnatá plocha,
- odclonenie od blízkej obytnej budovy,
- zatienenie detských izieb,
- priestor na posedenie,
- skladový priestor,
- a to všetko obklopené zeleňou: stromami, krami, trvčkami.

Architektonicko-kompozičné riešenie terasy vyplýva z polohy terasy vzhľadom na svetové strany. Pozdĺžne je orientovaná sever – juh, avšak zo svetelného hľadiska tu má veľký vplyv západná expozícia, keďže tu nie je žiadny tieniaci prvok. Ďalší moment ovplyvňujúci riešenie terasy sú východy z obytných miestností a prechod na prednú terasu a posledné v rade sú výhľady na okolie obytného domu. Zo severnej a severozápadnej strany bola potreba odclonenia od okolitých stavieb.

Naopak južný a juhozápadný výhľad je veľmi atraktívny a upokojujúci, keďže je v pozadí lemovaný zeleným lesným porastom a panorámou mesta. Na základe spomenutých existujúcich vplyvov a požiadaviek investora, bola terasa rozdelená na zónu s posedením pod drevenou pergolou, olemované vyvýšeným dreveným kvetináčom po obode terasy s výsadbou tvarovaných okrasných drevín v severnej časti. Sedenie pozostáva z lavíc v tvare U (ich súčasťou je odkladací priestor) a z kamenného bloku, ktorý nahrádza klasický stôl. Pôdny pokryv je tvorený kobercom z bielo kvitnúceho tymianu. V blízkosti sedenia je umiestnená exteriérová sprcha, v čase horúcich letných dní padne vhod. Pergola, spolu s chodníkom z drevenej mozaiky, člení západnú fasádu obytného domu, zabezpečuje pritienenie obytných miestností pred intenzívnym západným slnkom, pričom vytvára zaujímavý, premenlivý raster na bielej fasáde. Chodník z tropického dreva IPE súčasne lemuje plochu trávnik, ktorý je jednotiacim prvkom. Dáva možnosti voľného pohybu detí, opalovania, posedenia a nie je nič lepšie, ako sa poprechádzať po trávnať ploche len tak „na boso“. A akcentom celej záhrady je zeleň, ktorá dotvára priestor terasy na streche. Ako bolo

spomenuté, je tvorená výsadbou v kvetináči, ale na terase bol pre ňu vyčlenený samostatný priestor na južnej strane. Je prechodovým prvkom do okolitej krajiny (v pozadí spomenutý leso-park). Zeleň je tvorená výsadbou strihaných krušpánov, rododendronov, tvarovanej borovice a červeným dlaňolistým javorom s nádherným červeným olistením. Celá kompozícia je na miernom kopci, zvlnený chodník z kamenných platní je príjemným spestrením, umožňuje prechod cez scenériu a umocňuje výhľad na mesto a okolie. Dekoračný kameň ako pôdny pokryv je prerastený nízkym kobercom tymianu. Popisovaná strešná terasa je navrhovaná a realizovaná podľa zásad japonskej filozofie záhrad s prihliadnutím na miestne možnosti a podnebie. Snahou bolo vytvoriť kúsok prírody, poznačenej zásahom človeka, vytvoriť priestor pre rodinu so zreteľom na záľubu majiteľa v bonsajoch, ktoré sú neodmysliteľným doplnkom spolu s tvarovanými solitérnymi drevinami. **S**

V ďalšom čísle vám predstavím zelenú strechu v provensálskom štýle.

Ing. Eugen Guldan, PhD.
www.newgardendesign.sk
www.ateliery79.sk